

Årsrapport 2020

God oral helse for hele befolkningen gjennom
tjenester av høy kvalitet

Tannhelsetjenestens
kompetansesenter
Øst

Innhold

Leders beretning	2
Bakgrunn	3
Organisering og ledelse	4
Organisasjonskart	5
Ansatte	5
Pandemi 2020	6
Samfunnsansvar og omdømme	7
Informasjon om våre tjenester	7
Tilrettelagt tannhelsetilbud - TOO	8
Spesialistbehandling	10
Forskning	11
Organisasjonsutvikling	12
Intern kompetanseheving	12
Kvalitetsarbeid	12
GDPR	12
Regionreformen	12
Nye lokaler og samlokalisering	13
Forankring og samhandling	13
Informasjon om TkØs tilbud og funksjoner	13
Kompetansehevende tiltak for tannhelsepersonell 2020	13
E-læringskurs	15
Samarbeid med tannhelsetjenestens kompetansesentre	16
Forskningsprosjekter ved TkØ	16
Publikasjoner	17
Søknader til Norges forskningsråd	17
Offentlig utredningsarbeid og annet forskningsrelatert arbeid	17
Finansiering av virksomheten	18
Regnskap Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst (TkØ) 2020	18
Vedlegg 1: TkØs forskningsprosjekter 2020	20

Leders beretning

Året 2020 har vært et annerledes år for TkØ, for tannhelsetjenesten og for hele samfunnet. I 2020 ble Norge rammet av covid-19 pandemien som har gitt store konsekvenser gjennom 2020 og inn i 2021.

Fra 13. mars 2020 ble tannhelsetjenesten oppfordret til å redusere aktiviteten til kun å omfatte nødvendig akutt tannbehandling. Det ble opprettet beredskapsklinikker for behandling av smittede covid-19 pasienter. I Viken var TkØ en av beredskapsklinikkene. Smittevernsrutiner, smittevernsutstyr og smitteavklaring ble svært viktig for arbeidet på klinikken. TkØ har samarbeidet med tannhelsetjenesten i Viken fylkeskommune om beredskapsarbeidet.

Fra mai åpnet den kliniske virksomheten mer opp igjen, og TkØ kunne da behandle alle pasienter igjen. Gjennom hele perioden har særlig forskerne og administrativt personell arbeidet hjemmefra. Digitale løsninger for møter og pasientkonsultasjoner ble tatt i bruk, i tillegg til nye løsninger for kurs og andre kompetansetiltak. Det har vært utfordrende, men også utviklende og lærerikt.

I hele 2020 har TkØ hatt klinisk virksomhet i tråd med helsemyndighetenes anbefalinger. Alle TkØs hovedfunksjoner som spesialistbehandling, narkosefunksjon, TOO- tilbudet, forskning, fagutvikling og kompetanseheving, har vært operative og i drift til tross for pandemien.

TkØs forskningsavdeling har mottatt tilskudd til to forskningsprosjekter fra Norges forskningsråd (NFR). Dette som et resultat av langsiktig og målrettet arbeid. I 2020 ble også flere PhD-kandidater tilknyttet TkØ, noe som styrker forskningsaktiviteten fremover.

For TkØ har regionsreformen også medført endringer i organisering. Nytt representantskap og styre er valgt for 2020/21, og fylkeskommunene Viken og Innlandet har vedtatt i sine fylkesting, videreføring og styrking av TkØs funksjon som et godt regionalt odontologisk kompetansesenter. Det er positivt.

En stor takk til alle ansatte og bidragsytere til TkØs virksomhet for stor stå-på-vilje og innsats i annerledesåret 2020. Det har vært krevende, men TkØ har likevel klart å dekke og oppfylle alle sine kjerneoppgaver. Det har vært godt arbeid.

Hilde Vogt Toven
direktør

Bakgrunn

Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst (TkØ) av et av fem regionale odontologiske kompetansesentre. TkØ er organisert som et interfylkeskommunalt samarbeid (IS) etter kommuneloven § 27 (LOV-1992-09-25-107 Lov om kommuner og fylkeskommuner) med Viken fylkeskommune som hovedkontor. Samarbeidet har i 2020 bestått av fylkeskommunene Innlandet og Viken. Senteret er lokalisert i Oslo.

Formålet med samarbeidet er drift og videre utvikling av et regionalt odontologisk kompetansesenter som skal:

- sikre tilgjengelighet til spesialisttannhelsetjenester og være henvisningsinstans for både offentlig og privat tannhelsetjeneste
- drive rådgivning overfor en samlet tannhelsetjeneste, den øvrige helsetjenesten og befolkningen i regionen
- organisere desentralisert klinisk praksis for spesialistkandidater i samarbeid med universitetene

- organisere og drifte klinisk praksis for spesialistkandidater på kompetansesenteret i samarbeid med universitetene
- bidra til forskning og faglig utvikling i tannhelsetjenesten
- bidra til rekruttering og stabilisering av tannhelsepersonell i regionen
- drive etterutdanning av tannhelsepersonell

TkØs kjernevirksomhet er knyttet til følgende hovedområder

Spesialistbehandling

Kompetansehevende arbeid

Forskning

Organisering og ledelse

Etter regionreformen er TkØs eiere Viken- og Innlandet fylkeskommuner. Fylkestingene i begge fylkeskommuner har behandlet ny sak om TkØ, og begge har vedtatt en videreføring av samarbeidet om TkØ som et sterkt regionalt odontologisk kompetansesenter.

TkØs organisasjonsform er videreført som et interfylkeskommunalt samarbeid (IS) etter kommuneloven (1992) §27. Organisasjonsformen er for en overgangsperiode på 4 år og må endres i henhold til ny kommunelov. Viken fylkeskommune er administrativ enhet for TkØ.

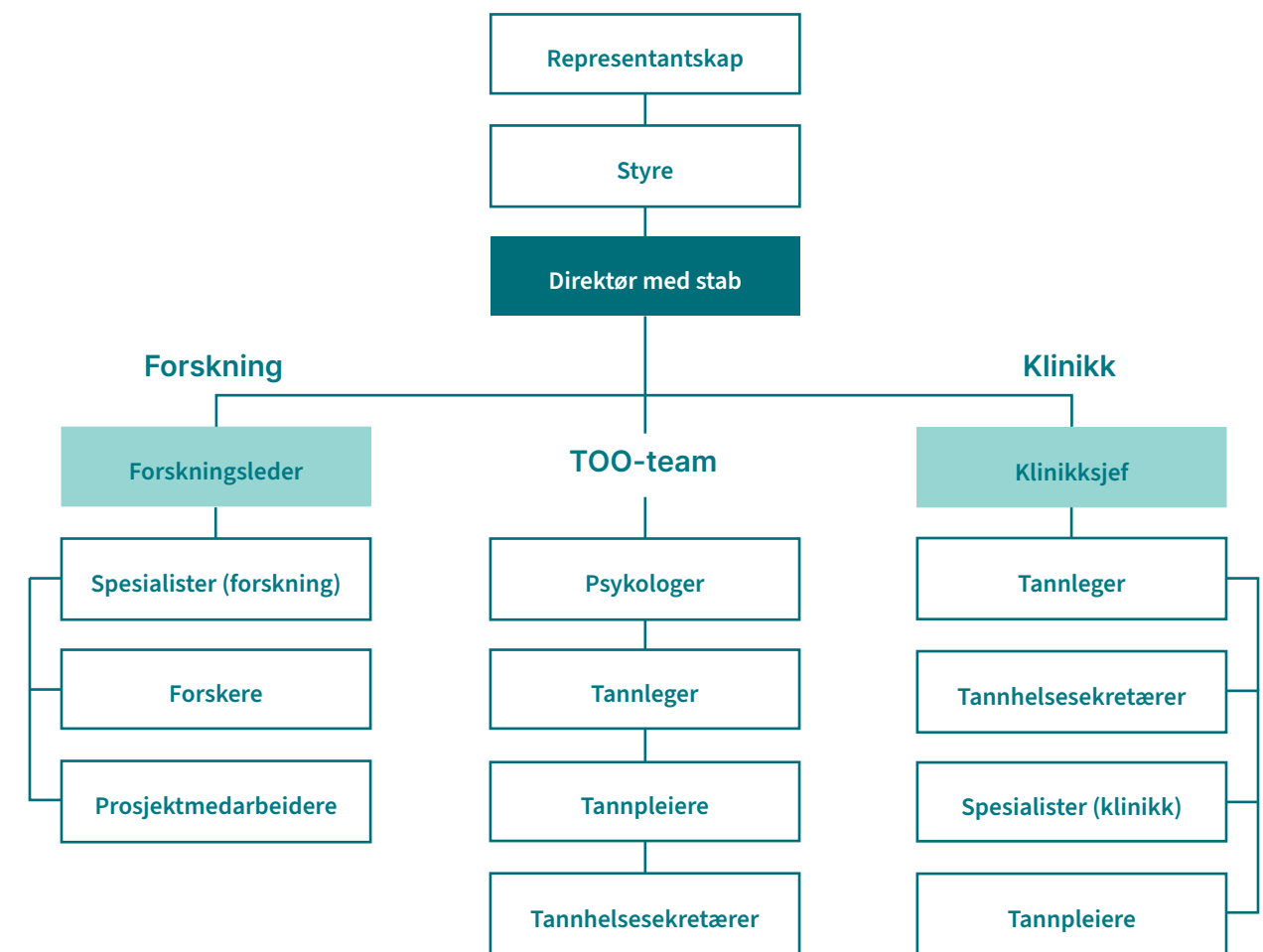
Fylkestingene har vedtatt TkØs nye vedtekter og oppnevnt medlemmer i TkØs representantskap. Representantskapet oppnevner styremedlemmer.

De styrende organer er representantskap og styre med følgende representanter;

Representantskapets sammensetning i 2020-2024		
Fylkeskommune	Representant	Vara
Viken	Inger-Christin Torp (leder)	Hoda Imad
Innlandet	Mari Gjestvang	Even Eriksen
Viken	Ida Ohme Pedersen	Roar Lund
Innlandet	Erik Ringnes	Vegard Riseng

Styrets sammensetning i 2020-2021				
Fylkeskommune	Representant	Representant	Representant	Vara
Viken	Per David Cleo Søhoel (styreleder)	Tore Østgård	Berit Binde	Ikke vara
Innlandet	Claes Næsheim (nestleder)	Ola Selvaag	Hanne Marit Diesen	Ikke vara
Ansattrepr. TkØ	Eirin Skofterud			Ewa Sz. Hovden

Organisasjonskart

Ansatte

Direktør: Hilde Vogt Toven

Forskningsleder: Vibeke Ansteinsson

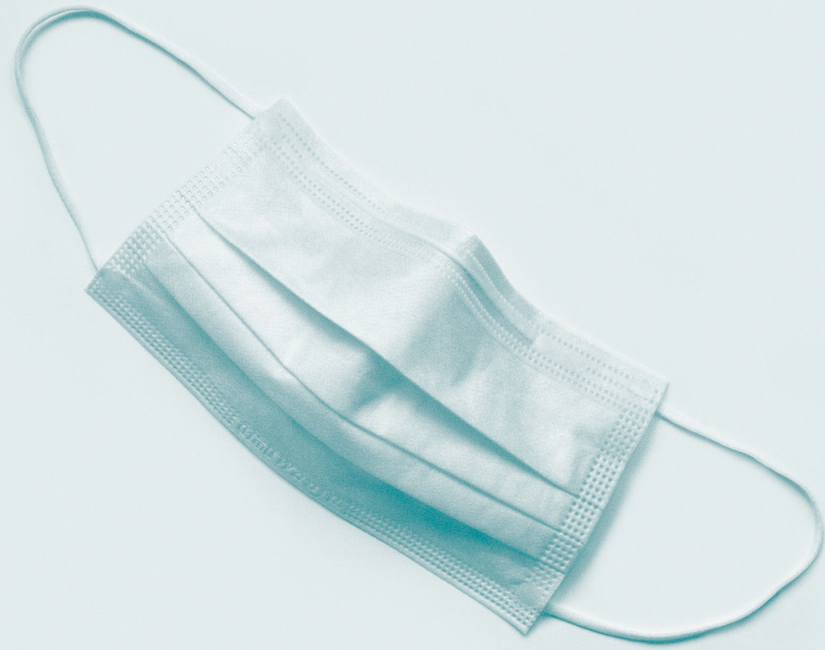
Klinikkjef: Jon Sudbø

Ved utgangen av 2020 var det 50 ansatte og 35,7 årsverk, fordelt med 75 % kvinner og 25 % menn, ved TkØ. De ansatte har arbeidsavtaler i Viken fylkeskommune. I 2020 hadde TkØ et gjennomsnittlig sykefravær på 3,2 %.

Stillingstype	Ansatte	Årsverk
Midlertidig ansatte (inkl PhD- og spesialist-kandidat ansatt i utdannelsstilling)	6	3,5
Fast	42	31,4
Oppdragstakere*	2	0,8
Sluttsum	50	35,7
Sluttet (pensjon)	2	0,2
PhD**	1	1

*konsulentavtaler **

En av stipendiatene er tatt opp på offentlig PhD program, finansiert med midler fra Norges forskningsråd (NFR) og Innlandet fylkeskommune. Vedkommende er ikke regnet inn i totalen.

Pandemi 2020

Året 2020 har vært preget av covid-19 pandemien. TkØ har, som resten av tannhelsetjenesten, fulgt anbefalinger og regler fra sentrale helsemyndigheter. Fra midten av mars frem til mai fikk tannhelsetjenesten beskjed om å redusere aktiviteten til kun å omfatte høyst nødvendig og akutt tannbehandling. Hos TkØ ble klinisk personell delt inn i kohorter som rullerte, slik at klinikken hadde åpent for behandling hver dag i denne perioden. Det ble etablert og trent på spesifikke kliniske rutiner for å ivareta smittevernet på klinikken. Dette inkluderte også behandling av smittede og antatt smittede pasienter. TkØ har vært, og er fortsatt en av beredskapsklinikene etablert i Viken, og har vaktturnus sammen med to andre klinikker. Videre har TkØ fungert som transittlager for smittevernutstyr, som senere ble fordelt til tannklinikene i Viken.

Totalt ble det i 2020 behandlet 20 pasienter med covid-19 smitte hos TkØ. I tillegg har klinikken behandlet pasienter medikamentelt og gitt pasienter veiledning slik at behandling kunne utsettes til smittesituasjonen var over. TkØ har tatt i bruk en løsning for elektroniske pasientkonsultasjoner der det har vært egnet.

Det har blitt arbeidet med rutiner for smittevern på klinikken, men også generelt smittevern for alle ansatte

på TkØ. Det er etablert egne rutiner for smitteavklaring og oppfølging av egne pasienter. Det er ikke registret smittede pasienter eller ansatte, hvor man har kunnet spore smitte tilbake til TkØ.

Ansatte hos TkØ som ikke har hatt klinisk arbeid, har arbeidet hjemmefra så langt det har latt seg gjøre. Kurs og kompetansetiltak ble også påvirket av pandemien og alternative løsninger som bl.a. digitale kurs og e-læringskurs ble derfor etablert.

I april opprettet TkØ fagsiden SARS-CoV-2 for tannhelsepersonell på www.tkost.no. Fagsiden inneholder blant annet aktuelle fag- og forskningsartikler, relevante lenker og verktøy til bruk i den kliniske hverdagen. Et eksempel på verktøy er TkØs sjekkliste for kontrollspørsmål ved akutthjelp ved covid-19. Oversikten blir oppdatert fortløpende.

Forskningsavdelingen ved TkØ tok initiativ til en nasjonal undersøkelse om hvordan tannhelsepersonell har opplevd covid-19 pandemien. Med bakgrunn i denne undersøkelsen er det publisert artikler i internasjonale tidsskrift.

Samfunnsansvar og omdømme

TkØ skal være en anerkjent og relevant tilbyder av tverrfaglig, pasientsentrert spesialistbehandling og en relevant forskningsinstitusjon.

Informasjon om våre tjenester www.tkost.no

På TkØs nettside www.tkost.no publiseres nyheter, aktiviteter og informasjon om fagutvikling, spesialistbehandling og forskning. Tannhelsepersonell kan også finne relevant fagstoff her. I 2020 fikk www.tkost.no kobling mot CRISTIN, som er datasystemet for det nasjonale registeret over forskningspublikasjoner og forskningsresultater. Det ble også gjort noen layoutendringer på nettstedet. Dette arbeidet vil fortsette i 2021.

TkØ benytter seg av sosiale plattformer som Facebook, Twitter og LinkedIn for å nå ut til målgruppene. Den offentlige tannhelsetjenesten i regionen blir også informert om pasienttilbud og kompetansehevede tiltak for tannhelsepersonell gjennom møtevirksomhet, samlinger og dialog med tjenesten.

www.tooinfo.no

Nettsiden www.tooinfo.no er utviklet av TkØ og ble lansert våren 2019. Dette er en nasjonal nettside om TOO-tilbudet, hvor målgruppen i hovedsak er befolkningen. Innholdet er også relevant for helse- og tannhelsepersonell. TkØ har ansvaret for å utvikle og administrere nettstedet og har det redaksjonelle ansvaret. Innholdet er utviklet i samarbeid med den nasjonale faggruppen for TOO. For å videreutvikle innholdet leder TkØ en ressursgruppe bestående av representanter fra faggruppen. I 2021 vil nettstedet utvides og tilrettelegges for å publisere noen filmer om tannbehandlingsangst fra utviklingsprosjektet "Tenner, skam og angst". Nettsiden vil også få en kart-funksjon for å gjøre det lettere for brukeren å finne frem til hvor TOO-behandling tilbys.

Nettsiden har en påloggingsmodul for TOO-medarbeidere i tverrfaglig behandlerteam i alle fylkeskommuner og ved alle kompetansesentre. De

lukkede sidene benyttes ved påmelding til kurs og samlinger, og til deling av dokumenter og faglitteratur. Høsten 2020 etablerte TkØ en ressursgruppe for lokale administratorer for å sikre brukervennlighet og aktivitet på den lukkede siden. TkØ rapporterer til den nasjonale koordineringsgruppen TOO om nettstedet.

www.tannbarnehus.no

Høsten 2020 startet TkØ utviklingen av nettstedet www.tannbarnehus.no. Dette skal være en ressurside for sakkyndige tannleger som foretar kliniske rettsodontologiske undersøkelser av barn ved Statens Barnehus. Våren 2020 utviklet TkØ et e-læringskurs om prosedyrer for klinisk rettsodontologisk undersøkelser. Dette skal være en del av innholdet på www.tannbarnehus.no. Nettstedet er en del av de NFR-finansierte forskningsprosjektene KRu-barn og OrChid og blir ferdigstilt januar 2021.

Informasjonsmaterieell og aktiviteter

TkØ gjennomfører årlig revidering av informasjonsmaterieell som brukes i korrespondanse med pasienter og tannhelsepersonell. I 2020 opprettet TkØ et bildearkiv som inneholder illustrasjoner og bilder til bruk i informasjonsmaterieell og nettsteder m.m.

Covid-19 situasjonen har også påvirket TkØs informasjonsaktiviteter. Opprinnelig skulle TkØ delta med stand og innlegg på Tannpleierforeningens fagkonferanse 2020, men denne ble avlyst. Årlig deltar også TkØ sammen med de andre kompetansesentrene med stand, på Den norske tannlegeforeningens landsmøte. Dette ble også avlyst i 2020 på grunn av tid og manglende tilgjengelig ressurser. Imidlertid hadde TkØ og de andre kompetansesentrene for andre gang stand om TOO-tilbudet på Norsk psykologikongress.

TkØ i media

TkØ skal være en synlig aktør for tannhelsetjenesten og for befolkningen. TkØ har skrevet og/eller blitt intervjuet til følgende artikler i 2020:

- **Forskning hos TkØ** Tannstikka nr. 6, 2020
- **annhelse for eldre hjemmeboende pasienter – CORAL-prosjektet** Tannstikka nr. 6, 2020
- **Hjemmeboende pasienter kartlegges, for å bedre tjenestetilbudet** Den Norske Tannlegeforenings Tidende 12.11.2020. Oppslag i Fagpressenytt 11.12.2020
- **Filmer mot tannbehandlingsangst** Tannstikka nr. 5, 2020
- **Filmer mot tannbehandlingsangst** Den Norske Tannlegeforenings Tidende 17.9.2020
- **Hvordan har tannhelsetjenesten i Norge håndtert pasienter og smittevern under den mest akutte fasen av covid-19-pandemien?** Den Norske Tannlegeforenings Tidende 17.9.2020
- **Hva er og gjør TOO-tannleger?** Den Norske Tannlegeforenings Tidende 20.8.2020
- **Nytt forskningsprosjekt om tannhelsetjenester til eldre i hjemmebasert omsorg** Den Norske Tannlegeforenings Tidende 20.8.2020
- **Skal produsere filmer mot tannbehandlingsangst** www.forskning.no 13.8.2020. Oppslag i Fagpressenytt 14.8.2020
- **Tannlegeskrek? Her er hjelpetiltakene** Dagbladet 7.8.2020
- **NTB-melding "Tannlegeskrek kan kureres". Oppslag i følgende medier:**
 - **Tannlegeskrek** Hjemmet 14.8.2020
 - **Tannlegeskrek kan kureres** Haugesund Avis 7.8.2020
 - **Tannlegeskrek kan kureres** Dagsavisen 8.6.2020
 - **Tannlegeskrek kan kureres** Rogalands Avis 30.6.2020
 - **Tannlegeskrek kan kureres** Drammens Tidende 27.6.2020
 - **Tannlegeskrek kan kureres** Bergensavisen 23.6.2020

- **God kommunikasjon er viktig** www.nrk.no Vestfold og Telemark 6.8.2020
- **God kommunikasjon er viktig** (radioinnslag) NRK-P1 Telemark Distriktsprogram 6.8.2020
- **God kommunikasjon er viktig** hos tannlegen www.forskning.no 5.8.2020
- **Forsker: Metoden mot tannlegeskrek** Dagbladet Pluss 3.8.2020
- **Flere tannpleiere til forskning** Tannstikka nr. 2, 2020
- **Forskningsrådet må prioritere oral helse** Dagens Medisin 1.3.2020

Tilrettelagt tannhelsetilbud - TOO

TOO er et tilrettelagt tannhelsetilbud til personer som har blitt utsatt for tortur, overgrep eller har odontofobi. Tilbudet finansieres av midler over statsbudsjettet.

I 2020 var det henvist 271 nye pasienter til TOO tverrfaglige behandlingsteam (samlet for TOO-TkØ og TOO-Oslo). Tannhelsetjenesten i Oslo sitt TOO-team er samlokalisert og samarbeider tett med TkØs tverrfaglig behandlingsteam i TkØs lokaler. TkØ organiserer tilbudet i sin helhet og har ansvar for den daglige driften med felles venteliste, felles pasientdatabase og felles pasientflyt. Teamene arbeider sammen. Psykologressursen benyttes både av teamet i Oslo og TkØs eget team.

Det er stor pågang av pasienter til TOO-tilbudet. Ventetiden var pr 31.12.20 14-16 måneder fra henvisning/pasienten har tatt kontakt til vurderingssamtale. Det står **251 personer på venteliste** for TOO prosjektet pr 31.12.2020.

Tabell: TOO ressurser tverrfaglig tema pr. 31.12.2020.

TOO ressurser- tverrfaglig team pr 31.12.20	TkØ	Oslo
Psykolog	1,6	
Tannlege	2,0	1,0
Tannpleier	0,2	
Tannhelsesekretær	1,6	1,0
Pasientkoordinator	1,0	

Det er etablert tannbehandlingsteam TOO hos TkØ og i tannhelsetjenesten Oslo. TOO- tverrfagligteam henviser pasientene til TOO-tannbehandlingsteam enten hos TkØ eller hos tannhelsetjenesten i Oslo.

Spesialistbehandling Henvisninger klinikk 2020

TkØ mottok i 2020 totalt **1119 henvisninger**.

Henvist fra	Antall
Viken	480
Innlandet	567
Oslo	50
Andre*	22

* Inkluderer Agder, Vestfold og Telemark, Vestlandet, og Troms og Finnmark

Fagdisiplin	Antall
Allmenntannlege	90
Endodonti	67
Kirurgi	477
Pedodonti	303
Periodonti	23
Protetikk	38
Tverrfaglig	121

Disse tallene inkluderer kun eksterne henvisninger. Interne henvisninger innad ved TkØ er ikke inkludert. Det gjelder henvisninger fra allmentannlege til spesialist, mellom spesialister, eller fra TOO team til allmentannlege eller spesialist.

Spesialistklinikken har en pasientkoordinator som sammen med klinikksjef fordeler pasienter til spesialistene og organiserer narkoseteamet. TkØ har avtale om Aneste AS om narkosefunksjon. Det er månedlige tverrfaglige møter mellom spesialistene der man diskuterer pasientkasus og planlegger pasientbehandling.

Tabellen viser antall dager og antall pasienter til narkose per 31.12.2020

Narkose	Antall dager	Antall pasienter
Gr A pasienter*	47	51
TOO-pasienter	48	73
Totalt	95	124**

*Behandlet hos spesialist i pedodonti eller oral kirurgi.

**En del av disse pasientene er blitt behandlet mer enn en gang i narkose. Totalt antall behandlingsseanser i narkose er 213.

Tabellen viser ventetid per 31.12.2020.

Venteliste hos TkØ	
Narkose	4 uker
Spesialistbehandling	3-5 uker
TOO-tannbehandlingsteam (våken til-stand)	3-4 uker
TOO-tverrfaglig team (eksponeringste-rapi)	14-16 måneder

Forskning

Forskergruppen består av 13 ansatte i ulike stillingsbrøker. Flere forskere har også deltidsstillinger ved universiteter. I 2020 var det fem stipendiater tilknyttet som veiledes av forskere ved TkØ.

Praksisnær forskning

Praksisnær forskning er prioritert forskningsområde og innebærer tett samarbeid med tannhelsetjenesten og andre relevante helsetjenester. Et viktig mål ved praksisnær forskning er at resultatene kan overføres og være nyttig for helsetjenesten, og på den måten komme befolkningen til gode. I 2002 hadde TkØ to slike tjenestenære forskningsprosjekter; «Fluorpenning eller fissurforsøgling?» og «Tidlig identifisering og forebygging av redusert oral helse hos hjemmeboende eldre over 65 år som mottar hjemmetjenester». I sistnevnte prosjekt er det tilknyttet en stipendiat, som er tatt opp på NFRs ordningen Offentlige sektor-ph.d. gjennom Innlandet fylkeskommune. Forskere ved TkØ er biveiledere for kandidaten.

TkØ er avhengig av involvering fra tannhelsetjenesten i praksisnære forskningsprosjekter. Tannklinikken bidrar med rekruttering og oppfølging av deltakerne i prosjektene. Involvering skaper interesse for forskning og bidrar til å bygge opp forsknings- og utviklingskompetanse i tannhelsetjenesten.

Organisasjonsutvikling

TkØ skal være

- en utviklingsorientert virksomhet tilpasset samfunnets behov
- en attraktiv og inkluderende arbeidsplass

Intern kompetanseheving

Ansatte hos TkØ har tatt etterutdanning, deltatt på flere kurs og seminarer. Nedenfor er oversikt over noen av disse.

- Interne kurs i regi av Viken fylkeskommune innen økonomi, HR, innkjøp, strategi og ledelse, HMS.
- Utdanning: Kognitiv terapi gjennom Norsk forening for kognitiv terapi.
- Utdanning: Master i helseadministrasjon og helseledelse ved Universitetet i Oslo (avsluttet høst, 2020).
- Utdanning: Praktisk-pedagogisk-utdanning ved Universitetet i Oslo (avsluttet vår, 2020).
- NOFOBI 2020.
- Utdanning: Påbegynt master i «Tannpleie og helsefremmende arbeid» ved Universitetet i Sørøst-Norge.
- TkØ har 5 stipendiater (PhD). To er ansatt i utdanningsstilling hos TkØ, en er tilsatt gjennom offentlig PhD stilling i Innlandet fylkeskommune, og to er tilsatt i Agder/Sørlandet sykehus på offentlig PhD ordning. Forskere fra TkØ er hovedveiledere eller biveiledere for disse. Nærmere beskrivelse av prosjektene, se vedlegg 1.
- TkØ har en tannlege som er i utdanningsstilling, og som tar spesialistutdanning i pedodonti. Vedkommende er en dag i uken ved TkØ og får klinisk veiledning av TkØs pedodontister/spesialister.

Kvalitetsarbeid HMS

TkØ har fortsatt arbeidet med HMS i 2020. Verneombud var Charlott Holstad og vara Ingrid Klepaker. Både ledere og verneombud har deltatt i HMS-opplæring i regi av Viken fylkeskommune (avsluttet januar 2021). Det er gjennomført medarbeiderundersøkelse blant ansatte i desember 2020, med fokus på det fysiske arbeidsmiljøet. I januar 2021 gjennomføres medarbeiderundersøkelse

om psykososialt arbeidsmiljø sammen med Viken fylkeskommune.

Kvalitetsarbeid klinikk & TOO-behandling

Det er arbeidet systematisk med forbedring av smittevern og smittevernrutiner både for klinikken og for TkØ generelt som en følge av covid-19 pandemien. I tillegg har TkØ klinikk videreført forbedringsarbeidet som var startet sammen med Nasjonalt Kompetansesenter for Dekontaminering i 2019.

I løpet av høsten 2020 ble det gjort et større forbedringsarbeid knyttet til pasientflyt og tilbudet til TOO-pasienter. Målet har vært å effektivisere behandlingsforløpet og redusere ventetidene.

Miljøfyrtårn

TkØ ble 12. desember 2019 sertifisert som Miljøfyrtårn av Stiftelsen Miljøfyrtårn. Imidlertid ble utdelingsseremonien med diplom utsatt på grunn av covid-19. Den årlige statusrapporten ble sendt inn i september.

Dekontaminering

TkØ har etablert et godt samarbeid med Nasjonal kompetansetjeneste for dekontaminering (NKD). Høsten 2020 arrangerte TkØ i samarbeid med NKD to digitale kurs for tannhelsetjenesten om dekontaminering. I tillegg har klinikken videreført arbeidet med dekontaminering.

GDPR

I 2018 trådte regelverket General Data Protection Regulation (GDPR) i kraft, og TkØ jobber kontinuerlig med implementeringen av regelverket.

I 2020 er det utarbeidet personvernerklæring som viser hvordan personopplysninger blir behandlet og hvordan brukerne/pasientene kan få innsyn i sine opplysninger. Underveis har TkØ fått råd og bistand fra personvernombud Christina Mendicino Grønli i Viken fylkeskommune. Erklæringen er publisert på www.tkost.no

Regionreformen

Fra 1. januar 2020 er det endring av TkØs eiere, dette som et resultat av regionreformen. Fylkeskommunene Østfold, Hedmark og Oppland ble oppløst og nye

fylkeskommuner er Viken og Innlandet. Viken fylkeskommune består av tidligere Østfold, Akershus og Buskerud fylkeskommune, mens Innlandet er tidligere Hedmark og Oppland fylkeskommuner. TkØ ble overført fra Østfold fylkeskommune til Viken fylkeskommune. Innlandet fylkeskommune deltar sammen med Viken fylkeskommune i det interfylkeskommunale samarbeidet om TkØ. Vedtak om TkØ, samarbeids- og organisasjonsform er gjort i de respektive fylkesting desember 2019 og februar 2020.

Nye lokaler og samlokalisering

Regjeringen har besluttet at det skal opprettes et nytt odontologisk bygg ved Universitetet i Oslo der TkØ skal samlokaliseres med Det odontologiske fakultet.

Dette ligger frem i tid (ca. år 2025). TkØ har deltatt i planleggingsarbeidet gjennom møter i prosjektgruppen hos Statsbygg og deltakelse i avklaringsmøter hos Kunnskapsdepartementet. Departementet er eier av prosjektet. Vurderinger og beslutninger gjelder både lokalisering, organisering og samarbeidsspørsmål. Dette fortsetter i 2021.

Forankring og samhandling

TkØ skal være godt forankret i tannhelsetjenesten gjennom aktiv samhandling. TkØ skal ha et utstrakt samarbeid med relevante helse- og omsorgstjenester nasjonalt og internasjonalt.

Informasjon om TkØs tilbud og funksjoner

TkØs ansatte har deltatt på følgende arbeid «utenfor» TkØ i 2020:

- TkØ deltar i prosjektet «Tenner, skam og angst», hvor det utvikles filmer om tannbehandlingsangst. Prosjektet ble blant annet presentert på Nasjonal digital nettverkssamling TOO, 18. september 2020. Prosjekteier er TkMidt og prosjektet er finansiert av Stiftelsen Damm gjennom Rådet for psykisk helse. Prosjektleder er Lena Myran (TkMidt) og rådgiver Vibeke Almaas (TkØ).
- TkØ har deltatt i arbeidet med nye regler for spesialistutdanning av tannleger. Helsedirektoratet har hovedansvaret for prosjektet.

Kompetansehevede tiltak for tannhelsepersonell 2020

Målet til TkØ er å gi tannhelsepersonell et opplæringstilbud som bidrar til økt kompetanse og læring. I starten av 2020 ble det etablert en kurskatalog (se tabell). Imidlertid ble de fleste kursene avlyst eller utsatt grunnet pandemien, og medførte behov for å vurdere alternative opplæringstiltak. Det ble derfor utviklet og arrangert tre digitale kurs via Microsoft Teams høsten 2020.

TkØs interne kursgruppe besluttet høsten 2020 at opplæringstiltakene skal ta utgangspunkt i «den didaktiske relasjonsmodellen». Modellen viser hvordan opplæringstiltaket skal planlegges systematisk og helhetlig med tanke på sentrale pedagogiske prinsipper og verktøy.

Oppsatte kurs i kurskatalog 2020			
Kurs	Målgruppe	NTF timer	Hvor
Trygg kirurgi, 26. februar	Tannhelsepersonell, gjerne team	3	TkØ sine lokaler
Sprøyteskrek og injeksjonsteknikk, 4. mars	Tannleger og tannpleiere	3	TkØ sine lokaler
Den nye klassifikasjonen av periodontitt; paradigmeskifte eller gammelt nytt? 27. mars*	Tannleger og tannpleiere	3	TkØ sine lokaler
Dekontaminering av medisinsk utstyr og dentale instrumenter. Smittevern, 2. april*	Ledere i tannhelsetjenesten	4	TkØ sine lokaler
Kurs i kunnskapsbasert praksis for tannhelsepersonell; modul 1, 20. mai*	Tannleger og tannpleiere	5	TkØ sine lokaler
Traumatologi, 27. mai*	Tannleger	3	TkØ sine lokaler
Panoramabilder, OPG, 29. mai*	Tannhelsepersonell	3	TkØ sine lokaler
Trygg kirurgi, 3. juni*	Tannhelsepersonell, gjerne team	3	TkØ sine lokaler
Pasientkommunikasjon, 12. juni*	Tannleger og tannpleiere	5	TkØ sine lokaler
Intraorale røntgen, opptaksteknikk, 25. juni*	Tannhelsepersonell	3	TkØ sine lokaler
Kurs i kunnskapsbasert praksis for tannhelsepersonell; modul 2, 26. august*	Tannleger og tannpleiere	4	TkØ sine lokaler
Oral cancer, 27. august*	Tannleger og tannpleiere	3	TkØ sine lokaler
Dekontaminering av medisinsk utstyr og dentale instrumenter, 2. september*	Tannhelsepersonell	4	TkØ sine lokaler
Tannlegeangst er ikke for pyser, 26. november*			TkØ sine lokaler
Hvordan lykkes med prosjektarbeid i tannhelsetjenesten? Arrangeres på forespørsel	Tannleger og tannpleiere med interesse for og som er involvert i prosjektarbeid i tannhelsetjenesten	5	TkØ sine lokaler, ev. andre steder
Digitale kurs			
Strålevern, 3. juni	Tannleger og tannpleiere	4	Digitalt via Microsoft Teams
Dekontaminering av gjenbruksutstyr i tannhelsetjenesten, 2. september	Tannhelsepersonell	4	Digitalt via Microsoft Teams
Dekontaminering av gjenbruksutstyr i tannhelsetjenesten, 19. november	Tannhelsepersonell	4	Digitalt via Microsoft Teams

E-læringskurs	
Kurstittel	Målgruppe
Sammenhengen mellom periodontal helse og allmennhelse	Tannleger og tannpleiere
Meldeplikt til barnevernet	Tannhelsepersonell
Test om forskrivning av antibiotika	Tannleger
Test i instrumentlære	Tannhelsesekretærer
Smittevern**	Tannhelsepersonell
Minikurs i smittevern	Tannhelsepersonell
Hospitering og klinikkbesøk ved TkØ for tannhelsepersonell	
Hospitering ved klinikk	37 dager. 23 av disse var elever og studenter.
Klinikkbesøk fra regionen	

Veiledning hos TkØs spesialister	
Registrerte e-postkonsultasjoner	481
Registrerte telefonkonsultasjoner	742
Veiledning totalt	1223
Kompetanseheving i regi av TOO-team TkØ	
Hospitering/veiledning hos tverrfaglig TOO-team TkØ	4 dager med veiledning
Regionale samlinger for tverrfaglige TOO-team*	
Fellesmøte for tverrfaglige TOO-team i regionen	Erstattet med digital regional samling 10. desember
Kurs for tannbehandlerteam*	

*Utgikk på grunn av koronasituasjonen.

**Kurset er under revidering høsten 2020. Nytt, revidert kurs klart januar/februar 2021.

E-læringskurs

«Syns dette var veldig levende og nyttig kurs. Følte mer med pga vi ble mer engasjert og satt til ting». Kursdeltaker, e-læringskurset "Smittefritt på tannklinikk»

På www.tkost.no har TkØ publisert kostnadsfrie e-læringskurs/-tester for tannhelsepersonell. E-læringskursene kan anvendes som selvstudium, i undervisning og/eller i gruppediskusjoner. I forbindelse med smittesituasjonen covid-19 registrerte TkØ høyere aktivitet og mer bruk av e-læringskurs.

Høsten 2020 reviderte en intern ressursgruppe kurset "Smittefritt på tannklinikk", som ble lansert i 2012. Målet med revideringen var å tilpasse kurset til smittesituasjonen covid-19 i tillegg til å bygge kurset

på prinsippene for den didaktiske relasjonsmodellen. En tannklikk i Viken har testet kurset, og kurset vil bli lansert vinteren 2021. Dette er ikke lenger et rent e-læringskurs, men et gruppekurs med aktiv deltakelse fra kursdeltakerne.

I etterkant av studien «Effekter av snusbruk blant unge» utviklet TkØ e-læringskurs basert på studiens resultater. E-læringskurset inneholder to deler. Den ene tar for seg orale effekter og generelle helseeffekter av snusbruk, og den andre omfatter kommunikasjon og forebygging. Programmet er bygget opp rundt relevante pasientkonsultasjoner. E-læringskursene vil i løpet av 2021 bli justert noe med hensyn til den didaktiske relasjonsmodellen og deretter tilgjengelig på www.tkost.no.

Hospitering ved klinikk & klinikkbesøk

Høsten 2020 har TkØ samarbeidet med Strømmen videregående skole som blant annet utdanner tannhelsesekretærer. En gang i uka har TkØ tatt imot praksiselever fra Vg1- Helse- og oppvekstfag.

Prosjektbistand ved forskningsavdelingen

En viktig oppgave for TkØs forskningsavdeling er å yte prosjektbistand til regionen. Det kan for eksempel være vurdering av prosjektbeskrivelse, metodevalg eller analyse. I 2020 bidro TkØs forskningsleder i Innlandets fylkeskommunes arbeid med tiltaksplan om utadrettet arbeid for tannhelsetjenesten i Innlandet. Forskningsleder deltok på møter og ga innspill om målgrupper og tiltak for utadrettet virksomhet i tillegg til å bistå med og søke og oversende relevant litteratur.

Samarbeid med tannhelsetjenestens kompetansesentre

TkØ samarbeider med de andre kompetansesentrene innen flere områder. Sentrene deler enkelte felles forskningsadministrative funksjoner i tillegg til å samarbeide om noen forskningsprosjekter. Alle kompetansesentrene har tilgang til felles bibliotek; Tk-biblioteket. Det er TkØs forskningsavdeling som er ansvarlig for biblioteket og er superbruker for rapportering til CRISTIN for kompetansesentrene.

Kompetansesentrene har sammen oversendt innspill og ressursbehov til Helsedirektoratet om fellesfunksjoner som kompetansesentrene har behov for i sine forskningsarbeider.

Direktør og forskningsleder har deltatt på digital samling med lederne fra landets regionale odontologiske kompetansesentre. Hensikten ved samlingene er å diskutere felles utfordringer og ivareta samarbeidet mellom kompetansesentrene. I 2020 har det vært flere samarbeidsmøter mellom kompetansesentrene i tillegg til dialogmøte med Helsedirektoratet.

I juni 2020 overtok direktør ved TkØ lederansvaret for den nasjonale Koordineringsgruppen TOO. Psykologspesialist fra TOO-prosjektet ved TkØ deltar i den nasjonale Faggruppen TOO.

Våren 2020 ble TkØ hovedsamarbeidspartner i TkMidts utviklingsprosjekt «Tenner, skam og angst». Utviklingsprosjektet skal lage informasjonsfilmer rettet mot de som sliter med tannbehandling. Prosjektet skal også utvikle instruksjonsvideoer til tannhelsepersonell. TkØ er med i prosjektledelsen og bidrar blant annet med informasjons- og tekstarbeid, manusutvikling, oppfølging av referansegrupper og implementeringsarbeid.

TkØ fikk i 2018, sammen med alle de øvrige

kompetansesentrene, tilslag på søknad til NFR om «GERONETT», et nytt fagnettverk for elders munnhelse (gerodontologi). Prosjektet har en varighet på fire år. Gjennom flere seminarer, symposier og nettsiden www.geronett.no skal nettverket synliggjøre forskning, øke forskningsaktiviteten og det tverrfaglige samarbeidet med andre helsetjenesteområder. «GERONETT» er det første samarbeidsprosjektet mellom alle de regionale odontologiske kompetansesentrene, og TkØ er ansvarlig for arbeidspakken som omhandler COSTACTION søknad. Det innebærer blant annet å etablere et internasjonalt forskningssamarbeid innen gerodontologi.

Forskningsleder har fra høsten 2020 fått plass i den Nasjonale nettverksgruppen for forsknings og innovasjon i tannhelsetjenesten. Kompetansesentrene har til sammen tre plasser her.

Forskningsleder deltar også i en arbeidsgruppe i Viken fylkeskommune om strategisk folkehelsearbeid.

Forskningsprosjekter ved TkØ

Nedenfor følger en oppstilling av alle forskningsprosjekter som TkØ har deltatt i og/eller har vært prosjekteier for i 2020. Mer informasjon om det enkelte prosjekt er beskrevet i vedlegg 1. Alle prosjektene er presentert på www.tkost.no og i CRISTIN.

- Connecting ORAL health and home care service for patients receiving home care in Norway (CORAL).
- Tidlig identifisering og forebygging av redusert oral helse hos hjemmeboende eldre i Hedmark (Innlandet) fylkeskommune.
- GERONETT: Gerodontologisk nettverk for forskning og kompetanseutvikling om oral helse hos eldre.
- OrChid: Oral health care services for Children victims of violence and sexual abuse. Tannhelsetjenester til barn og unge utsatt for vold og seksuelle overgrep.
- Tannhelsetjenester til barn og unge utsatt for vold og seksuelle overgrep.
- Effekt av vold og overgrep på oral helse hos barn og ungdom - en studie fra Statens Barnehus Norge.
- Sammen om god oral helse hos barn og ungdom utsatt for vold og overgrep – et prosjekt fra Statens Barnehus.
- Tannhelsetjenestens håndtering av COVID-19 pandemien

- Endring i mikrobiomet ved snusinduserte lesjoner i slimhinnen
- Tannhelse blant voksne i Nord Trøndelag (HUNT4 studien): forekomst, utvikling over tid og risikoindikatorer
- FISSUR-prosjekt: Forebygging av okklusal karies hos barn og unge i tannhelsetjenesten.
- FISSUR-prosjekt: Erfaringer og barrierer for implementering av en klinisk intervensjonsstudie i tannhelsetjenesten.
- PAPRIKA prosjekt: PAsientbehandling av dyp PRImær KAries
- Nivåer og sammensetning av partikler og flyktige og reaktive organiske forbindelser på tannlegekontorer.

Publikasjoner

- Dental care for drug users in Norway Dental professionals' attitudes to treatment and experiences with interprofessional collaboration Ewa S. Hovden, Vibeke E. Ansteinsson, Ingrid Volden Klepaker, Eeva Widström, Rasa Skudutyte-Rysstad. BMC oral health (NIVÅ 2)
- Dental Health Services Response to COVID-19 in Norway. Stangvaltaite-Mouhat L, Uhlen MN, Skudutyte-Rysstad R, Szyszko EA, Shabestari M, Ansteinsson VE. International Journal of Environmental Research and Public Health.
- Restorative Material Choices for Extensive Carious Lesions and Hypomineralisation Defects in Children: A Questionnaire Survey Among Finnish Dentists, E Wuollet, B Tseveenjav, J Furuholm, J Waltimo-Sirén, H Valen, A Mulic, V Ansteinsson, M-M Uhlen. Eur J Paediatr Dent.
- Perceived Stress and Associated Factors in Russian Medical and Dental Students: A Cross-Sectional Study in North-West Russia Sergei N. Drachev, Lina Stangvaltaite-Mouhat, Napat Limchaichana Bolstad, Jan-Are K. Johnsen, Tatiana N. Yushmanova, and Tordis A. Trovik
- Erosive Tooth Wear among Adults in Lithuania: A Cross-Sectional National Oral Health Study Lina Stangvaltaite-Mouhat, Alina Pūrienė, Indre Stankeviciene, Jolanta Aleksejūnienė. Caries Research
- Bisphosphonates as a treatment modality in osteoarthritis Erik Fink Eriksen, Maziar Shabestari, Asim Ghouri, Philip G Conaghan

- Orofacial granulomatosis: a questionnaire study among Norwegian dental clinicians A. B. Skaare, E. S. Hovden, B. B. Herlofson & T. M. Søland European Archives of Paediatric Dentistry

- Konsultasjonsmodellen «Fire Gode Vaner» tilpasses odontologien. Trenger tannlegene en ekstra vane? J Torper, V Ansteinsson, T Lundeby tannlegetidende.no

Søknader til Norges forskningsråd

- I 2019 søkte TkØ sammen med avdeling for sykepleievitenskap, Universitetet i Oslo (UiO) midler fra Norges forskningsråd (NFR) til prosjektet «Connecting ORAL health and home care service for patients receiving home care in Norway (CORAL)». Søknaden ble innvilget i 2020.
- I 2020 søkte TkØ om midler fra NFR til prosjektet «OrChid: Oral health care services for Children victims of violence and sexual abuse». Søknaden ble innvilget i 2020.
- TkØ fikk også innvilget to offentlig sektor PhD prosjekter fra NFR; «Effekt av vold og overgrep på oral helse hos barn og ungdom - en studie fra Statens Barnehus Norge» og «Sammen om god oral helse hos barn og ungdom utsatt for vold og overgrep – et prosjekt fra Statens Barnehus».

Offentlig utredningsarbeid og annet forskningsrelatert arbeid

I 2020 har TkØ vært involvert i følgende aktiviteter:

- Forskere på TkØ har vært referee for Scandinavian journal of public health og Acta Odontologica Scandinavica, BMC Oral Health, International Journal of Dental Hygiene. Journal of Dental Research (to publikasjoner), Health promotion journal of Australia.
- TkØ har vært involvert i Helsedirektoratets arbeid med utredning av nye regler for spesialistutdanning av tannleger. To spesialister deltar i arbeidsgruppene for nye læringsmål innenfor spesialitetene protetikk og pedodonti. I tillegg har direktør og seniorrådgiver deltatt i arbeidet med felles kompetansemål for utdanningen.

Finansiering av virksomheten

TkØ skal ha en trygg og forutsigbar finansiering.

TkØ har i hovedsak tre finansieringskilder. Øremerket tilskudd fra Helsedirektoratet, basistilskudd fra fylkeskommunene og pasientinntekter.

Regnskap Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst (TkØ) 2020

TkØ - Ansvar 78 Driftsregnskap	Regnskap 2020	Budsjett 2020	Regnskap 2019
Sum driftsutgifter	49 458 650	55 451 500	41 866 056
Samarbeidets egne inntekter	-10 881 181	-9 830 900	-7 199 451
Netto driftsutgifter	38 577 469	45 620 600	34 666 605
Overføring fra Oppland fk			-739 538
Overføring fra Hedmark fk			-771 675
Overføringer fra Østfold fk			-988 788
Overføring fra Viken fk	-4 352 279	-4 352 279	
Overføring fra Innlandet fk	-1 647 721	-1 647 721	
Overføringer fra staten	-32 484 800	-39 620 600	-30 825 180
Netto utgift/inntekt	-38 484 800	-45 620 600	-33 325 181
Bruk av bundne fond	-4 722 973	0	-6 070 806
Avsatt til bundne driftsfond	4 630 304	0	4 729 381
Overført til investering	0	0	0
Netto utgift/inntekt	0	0	0

TkØ - Ansvar 78 Investeringsregnskap	Regnskap 2020	Budsjett 2020	Regnskap 2019
Sum investeringer	208 992	208 992	655 589
Samarbeidets egne inntekter	0	0	0
Netto investeringsutgifter	208 992	208 992	655 589
Bruk av bundne investeringsfond	-167 194	-167 194	-555 975
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0
Avsatt til bundne fond	0	0	0
Overført fra drift	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-41 798	-41 798	-99 614
Netto utgift/inntekt	0	0	0
Hovedkapittel 2.5	Regnskap	Regnskap	
Balanseregnskap pr. 31.12.	2020	2019	
Anleggsmidler	10 805 720	13 052 677	
Bundne fond	6 697 423	5 059 885	
Sum bokført egenkapital	17 503 142	18 112 562	

Driftsregnskapet for TkØ 2020 er avlagt med et positivt resultat på kr 4 630 304 som i sin helhet er avsatt til bundet driftsfond. Av dette er kr 1 273 393 statlige midler. Kr 3 356 911 er fylkeskommunale midler.

Drift av TkØ

TkØ mottok i 2020 kr 24,3 millioner i øremerkede midler fra Helsedirektoratet til etablering og drift av regionale odontologiske kompetansesentre. Av dette var kr 2 149 025 ubrukte midler fra 2019 avsatt på fond og inntektsført TkØs regnskap i 2020. Ubrukte midler fra 2020 er kr 1 060 135. Dette er satt på bundet fond og overføres til 2021.

TOO-tilbudet

TkØ har i 2020 mottatt kr 10 383 000,- til TOO prosjektet. Regnskapet fra 2019 viste et merforbruk på kr 224 998, som er dekket inn av tilskuddet i 2020. Det er et underforbruk på kr 213 257 fra 2020 som er satt på bundet fond og overføres til 2021.

Investeringer

Investeringsregnskapet for 2020 er avlagt med et resultat i kr. 0,-. Regnskapet viser utgifter på kr 208 992. Inntektene tilsvarende bruk av bundne investeringsfond og kompensasjon for merverdiavgift. Det er ikke overført midler fra driftsregnskapet i løpet av året. Bundet investeringsfond er etter 2020 (UB) på kr 2 067 119,-

Vedlegg 1: TkØs forskningsprosjekter 2020

Nedenfor følger kort beskrivelse av alle forskningsprosjekter som TkØ har deltatt i og/eller har vært prosjekteier for i 2020. Alle prosjektene er presentert på www.tkost.no og i CRISTIN.

Prosjekttittel	Connecting ORAL health and home care service for patients receiving home care in Norway (CORAL)		
Mål	Hovedmålet å utvikle ny kunnskap om behov for og organisering av tannhelsetjenester til eldre hjemmeboende pasienter.		
Bakgrunn	God munnhelse har betydning for generell helse og livskvalitet. Dårlig eller redusert munnhelse kan føre til infeksjoner, smerter og dårlig ernæring. Hjemmeboende pasienter trenger samordnede og koordinerte helsetjenester, hvor gode tannhelsetjenester er en viktig del av pasientforløpet. Vi skal derfor identifisere hva som hemmer og hva som fremmer tannhelsetjenester samt utvikle og teste en vitenskapelig modell for bedre samhandling mellom de ulike aktørene.		
Prosjekteier	Prosjekttype	Prosjektleder	Varighet
Avdeling for sykepleievitenskap, UiO og TkØ	Forskningsprosjekt, finansiert NFR	Ragnhild Hellesø, professor, avd. for sykepleievitenskap, UiO	2020-2025
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • Senter for omsorgsforskning (NTNU) • Institutt for klinisk odontologi, Universitetet i Oslo (UiO) • SINTEF AS • Helse Fonna HF • Charité – Universitätsmedizin Berlin • Centre of Dentistry and Oral Hygiene, University Medical Centre Groningen • Høgskolen i Innlandet • Universitetet i Tromsø, Norges Arktiske Universitet UiT Campus Tromsø • Representanter av helse- og omsorgstjenester • Representanter av tannhelsetjenester • Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Viken (Indre Østfold) • Hamar kommune • Norsk Tannpleierforening • Tannhelsetjenesten i Innlandet og Viken 			

Prosjekttittel	Tidlig identifisering og forebygging av redusert oral helse hos hjemmeboende eldre i Hedmark (Innlandet) fylkeskommune		
Mål	Legge til rette for et bærekraftig, helhetlig tjenestetilbud og integrerte pasient- og brukerforløp for eldre i hjemmetjenesten.		
Bakgrunn	Eldrepopulasjonen i Norge øker og det forventes økt behov for helse- og omsorgstjenester som for eksempel helsetjenester i hjemmet. Oral helse hos eldre i hjemmetjenesten er ofte forsømt og konsekvensene kan føre til alvorlig sykdom, smerter, dårlig ernæring og dårlige psykososiale forhold. God munnhelse betyr mye for allmenntilstanden, ernæringstilstanden, kommunikasjon, utseende, selvfølelse, velbefinnende og livskvalitet. Forebyggende tiltak er viktige for å kunne forhindre forfall av oral helse og å øke livskvaliteten.		
Prosjekteier	Prosjekttype	Prosjektleder	Varighet
Hedmark fylkeskommune	Offentlig sektor PhD, finansiert NFR	Vibeke Ansteinsson, forskningsleder TkØ Ewa Hovden, forsker TkØ	2019-2023
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst • Universitetet i Oslo, institutt for Helse og Samfunn (HELSAM) 			

Prosjekttittel	GERONETT-Gerodontologisk nettverk for forskning og kompetanseutvikling om oral helse hos eldre.		
Mål	Samordne og øke forskningsaktiviteten på gerodontologi samt øke kompetansen og bevisstheten om viktigheten av oral helse i andre helsetjenestekområder, både innen forskning, utdanning og i praksisfeltet, og slik tilrettelegge for tverrfaglige prosjekter.		
Bakgrunn	Det er et stort fokus på forskning og tiltak som skal gi befolkningen flere sunne leveår og tilrettelegge for en god alderdom. Oral helse har i altfor liten grad vært inkludert i denne satsingen, og vi vet lite om utviklingen i oral helse, om behandlingsbehov og hvilken behandling som utføres blant eldre jf. forsknings- og innovasjonsstrategien fra Helse- og Omsorgsdepartementet «Sammen om kunnskapsløft for oral helse» på tannhelsefeltet (2017-2027).		
Prosjekteier	Prosjekttype	Prosjektleder	Varighet
Tannhelsetjenestens kompetansesentre	Forskningsprosjekt, finansiert NFR	Vibeke Bull, forskningsleder TkV-Rogaland	2018-2022
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • Kompetansesenter Tannhelse Midt (TkMidt) • Tannhelsetjenestens kompetansesenter Nord-Norge (TkNN) • Tannhelsetjenestens kompetansesenter Sør (TkS) • Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest, Hordaland (TkV) • Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst (TkØ) 			

Prosjekttittel	OrChid: Oral health care services for Children victims of violence and sexual abuse. Tannhelsetjenester til barn og unge utsatt for vold og seksuelle overgrep.		
Mål	Sikre tidlig identifisering og helhetlig hjelpe-, behandlings- og oppfølgings-tilbud til barn som er utsatt for omsorgssvikt, vold og/eller seksuelle overgrep. I tillegg skal prosjektet sikre kunnskapsbasert og treffsikker rettsmedisinsk diagnostikk i saker hvor det foreligger en anmeldelse.		
Bakgrunn	Vold og overgrep mot barn er blitt et stort folkehelse- og velferdspro-blem i høyinntektsland. Dette kan føre til alvorlige helsemessige konsekvenser og det er derfor et stort behov for forebygging, tidlig identifisering og oppfølging av de utsatte barna. Det har tradisjonelt sett vært lite fokus på tannlegers rolle i å oppdage vold og overgrep samt å bidra i klinisk rettsmedisinske undersøkelser der anmeldelse foreligger. I mange år er det arbeidet med å implementere tannleger i de rettsmedisinske teamene ved Statens barnehus. OrChid vil bygge likeverdige helsetjenester for de utsatte barna og styrke den forskningsbaserte kunnskapen på feltet samt øke digitalisering i tjenestene ved å utvikle innovative metoder for opplæring.		
Prosjekteier	Prosjekttype	Prosjektleder	Varighet
	Forskningsprosjekt, finansiert NFR	Ewa Hovden, forsker TkØ	2021-2025
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • Sørlandet sykehus • Den offentlige tannhelsetjenestens i Agder • OsloMet • Universitetet i Agder • Karolinska Institutet • Statens Barnehus i Kristiansand • Statens Barnehus i Tromsø • Tannhelsetjenestens kompetansesenter Nord Norge 			

Prosjekttittel	Effekt av vold og overgrep på oral helse hos barn og ungdom - en studie fra Statens Barnehus Norge.		
Mål	Skaffe ny kunnskap om betydningen av barnemishandling på oral helse ved å karakterisere orofasiale (hode, nakke, ansikt, ører, munn og tenner) funn hos barn undersøkt ved Statens Barnehus. Utvikle tiltak for tidlig identifisering i den offentlige tannhelsetjenesten.		
Bakgrunn	Mishandling av barn kan føre til alvorlige folkehelseproblemer med dyptgående konsekvenser på kort og lang sikt, fra umiddelbare fysiske skader, til livsvarige negative effekter på atferd, mental og ikke-mental helse og livskvalitet. Fysiske manifestasjoner av barnemishandling gjenkjennes ofte som skader i hode, ansikt og munnregion. På tross av mange funn i munnhulen finnes det lite litteratur om orale helsekonsekvenser hos de utsatte barna. Flere nasjonale rapporter fremhever viktigheten av Den offentlige tannhelsetjenestens rolle på dette feltet.		
Prosjekteier	Prosjekttype	Bidragster TkØ	Varighet
Agder fylkeskommune	Offentlig sektor PhD., finansiering NFR, Agder fylkeskommune	Ewa Hovden, (biveileder)	2020-2023
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • TkØ • Sørlandet sykehus • Den offentlige tannhelsetjenestens i Agder • Universitetet i Agder • Karolinska Institutet • Statens Barnehus i Kristiansand 			

Prosjekttittel	Tannhelsetjenestens håndtering av COVID-19 pandemien		
Mål	Kartlegge tannhelsetjenestens håndtering og implementering av smittevernsrutiner i perioden 13. mars- 17. april 2020, kartlegge tannhelsepersonells opplevelse av egen risiko for smitte og arbeidsplassens håndtering av situasjonen og kartlegge hvordan pandemien påvirket dem psykisk i denne perioden.		
Bakgrunn	I januar 2020 ble det nye viruset SARS-CoV-19 oppdaget, og 30. januar erklærte Verdens Helseorganisasjon sykdommen Coronavirus disease 2019 (COVID-19) som en pandemi. Inngripende tiltak ble gjort over hele verden for å bremse smittespredningen. Smitte med skjer hovedsakelig gjennom dråpesmitte, men også gjennom kontaktsmitte og luftsmitte. Tannbehandling involverer både nær fysisk kontakt og bruk av instrumenter som kan spre aerosoler eller dråper av vann, saliva, blod og mikroorganismer, og det var derfor nødvendig med ekstra smittevernsrutiner i forbindelse med tannbehandling.		
Prosjekteier	Prosjekttype	Bidragster TkØ	Varighet
TkØ	Forskningsprosjekt	Vibeke Ansteinsson, forskningsleder TkØ	2020-2021
Medarbeidere, TkØ			
Lina Staingvaltaite, Ewa Hovden, Maziar Shabestari, Marte-Mari Uhlen, Ibrahimu Mdala og Rasa Skudutyte-Rysstad			

Prosjekttittel	Sammen om god oral helse hos barn og ungdom utsatt for vold og overgrep – et prosjekt fra Statens Barnehus.		
Mål	Undersøke om barns rett til helsehjelp er ivaretatt og hvordan barna følges opp i den offentlige tannhelsetjenesten etter å ha vært på Statens barnehus. Vi ønsker å inkludere barnas og ungdommens perspektiv (brukermedvirkning) på egen oral helse. Kunnskap fra dette prosjektet skal danne grunnlag for utvikling av oppfølgingsrutiner av utsatte barn etter undersøkelse ved Statens barnehus og å sikre best mulig oral helse hos barn og ungdom i sårbare livssituasjoner.		
Bakgrunn	Det er lite kunnskap om hvilken betydning vold og overgrep på barn har på oral helse. Noen studier viser at disse barna har dårligere oral helse enn befolkningen generelt. Dårlig oral helse kan ha negativ betydning for generell helse. Den offentlige tannhelsetjenesten (DOT) følger regelmessig opp barn og unge og har god kunnskap om deres orale helse. Over 50 % av skader etter vold eller seksuelle overgrep er i hals- og hoderegionen og DOTs rolle er sentral i både avdekking og forebygging av dårlig oral helse hos de utsatte barna. I dette prosjektet rettes fokus på barn som på begjæring fra påtalemyndigheter har vært undersøkt ved Statens barnehus av sakkyndige tannleger i saker hvor det foreligger mistanke om vold og/eller seksuelle overgrep. Erfaring viser at det er vanskelig å følge opp barna og deres behov for tannbehandling etter at barna har vært undersøkt ved Statens barnehus.		
Prosjekteier	Prosjekttype	Bidragster TkØ	Varighet
Agder fylkeskommune	Offentlig sektor PhD., finansiering NFR, Agder fylkeskommune	Ewa Hovden, (biveileder)	2020-2023
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • TkØ • Sørlandet sykehus • Den offentlige tannhelsetjenestens i Agder • Universitetet i Agder • Karolinska Institutet • Statens Barnehus i Kristiansand 			

Prosjekttittel	Endring i mikrobiomet ved snusinduserte lesjoner i slimhinnen		
Mål	Undersøke mikrobiomet i snuslesjoner hos unge snusbrukere ved grad 2 og 3 lesjoner.		
Prosjekteier	Prosjekttype	Bidragster TkØ	Varighet
TkØ	Forskningsprosjekt	Maziar Shabestari, forsker TkØ	2016-2020
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI) • Nordisk institutt for odontologiske materialer (NIOM) • Institutt for oral biologi, UiO 			

Prosjekttittel	Tannhelse blant voksne i Nord Trøndelag (HUNT4 studien): forekomst, utvikling over tid og risikoindikatorer		
Mål	Formålet med denne studien er å kartlegge tannstatus, karies- og behandlingserfaring blant voksne i Nord Trøndelag samt identifisere risikofaktorer som er knyttet til tannhelse i de forskjellige aldersgruppene.		
Bakgrunn	Kunnskap om tannhelse blant voksne i Norge er begrenset. Dette prosjektet vil benytte data som er samlet i helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag (HUNT4), hvor 4935 deltakere var med i tannhelseundersøkelsen. Kartlegging av tannstatus ble gjort ved klinisk og radiologisk undersøkelse, mens spørreskjema opplysninger vil bli benyttet for å hente informasjon om sosioøkonomisk bakgrunn, livsstil og tannhelseatferd. Resultater fra prosjektet vil bringe ny kunnskap om tannhelse blant voksne i Norge og vil være viktige for planlegging og beslutninger for fremtidens tannhelsetjenester, utdanning og politikk.		
Prosjekteier	Prosjekttype	Bidragster TkØ	Varighet
TkØ	PhD prosjekt	Rasa Skudutyte-Rysstad, forsker TkØ	2020-2023
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • Tannhelsetjenestens kompetansesenter Midt Norge (TkMidt) • Universitet i Oslo • Universitet i Groningen 			

Prosjekttittel	FISSUR-prosjekt: Forebygging av okklusal karies hos barn og unge i tannhelsetjenesten		
Mål	Hensikten med studien er å sammenligne resin-basert fissurforsegling og Duraphat fluorlakk som benyttes til å forebygge karies i tyggefletter i jeksler hos barn. Begge metoder brukes rutinemessig i tannhelsetjenesten.		
Bakgrunn	Kunnskapsgrunnlaget for kariesforebyggende effekt av de to metodene er pr i dag ufullstendig og det gir ikke god nok dokumentasjon for å anbefale den ene metoden fremfor den andre. Dette er en klinisk intervensjonsstudie med 3-års oppfølging. Risikobarn (6-, 7- og 8-åringer) på ut-valgte tannklinikker i fylkeskommunene Innlandet og Viken inkluderes i studien.		
Prosjekteier	Prosjekttype	Bidragster TkØ	Varighet
TkØ	Forskningsprosjekt	Rasa Skudutyte-Rysstad, forsker TkØ	2017-2022
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • Innlandet fylkeskommune (Elverum, Gjøvik, Kongsvinger, Lena, Lillehammer, Raufoss og Valdres tannklinikk) • Viken fylkeskommune (Fredrikstad og Halden tannklinikk) 			

Prosjekttittel	FISSUR-prosjekt: Erfaringer og barrierer for implementering av en klinisk intervensjonsstudie i tannhelsetjenesten		
Mål	Formålet med prosjektet er å kartlegge tannhelsepersonells erfaringer med å bli involvert i et forskningsprosjekt		
Bakgrunn	Helsemyndighetene etterlyser mer praksisnær forskning med aktiv deltakelse fra tannklinikene. Samtidig er det lite kunnskap om hvordan tannhelsepersonell opplever det å delta i forskningsprosjekter, bidra til rekruttering av deltakerne og datainnsamling i samarbeid med forskerne. Alle tannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer på ni offentlige tannklinikker i tre fylker ble spurt om å svare på undersøkelsen.		
Prosjekteier	Prosjekttype	Bidragster TkØ	Varighet
TkØ	Forskningsprosjekt	Rasa Skudutyte-Rysstad, forsker TkØ	2019-2020
Medarbeidere, TkØ			
Ewa Hovden, forsker TkØ			

Prosjekttittel	PAPRIKA prosjekt: PAsientbehandling av dyp PRLmær KA-ries		
Mål	Hensikten med studien er å avdekke om boring/rensing av dype karies-angrep i ett besøk er bedre enn boring/rensing i to besøk. Dette for å skape et grunnlag for hvilken behandling som skal velges for fremtidige pasienter med dype kariesangrep. I tillegg ønsker vi å redusere forekomst av smerte og forekomst av rotfylling etter behandling av dype karies-angrep.		
Bakgrunn	Dype kariesangrep kan være vanskelig å behandle. Derfor trenger vi mer kunnskap om hvordan vi kan få best resultat. I litteraturen er det anbefalt to måter å behandle dyp karies på. Den mest vanlige behandlingen er over to besøk hos tannlegen, mens en annen måte er å gjennomføre behandlingen i ett besøk. Vi ønsker å undersøke hvilken av disse behandlingen som gir best resultat for tannen og minst mulig smerte for pasienten. Dette er et 3 års klinisk oppfølgingsstudie av permanente tenner hos barn fra 9 år og voksne på noen klinikker i Vestland-, Agder- og Viken fylkeskommuner.		
Prosjekteier	Prosjekttype	Bidragster TkØ	Varighet
Københavns-universitetet, odontologisk institutt og TkØ	Multinasjonal randomisert kontrollstudie	Lars Bjørndal (Københavnsuniversitetet) Koordinator i Norge: Lina Stangvaltaite-Mouhat, forsker TkØ	2019-2025
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • Københavns Universitet (Danmark) • Copenhagen Trial Unit (CTU) (Danmark) • Aarhus Universitet (Danmark) • Moscow State University of Medicine and Dentistry (Russland) • Högsolan i Halmstad (Sverige) • Malmö Universitet (Sverige) • Karolinska institutet (Sverige) • Gøteborg Universitet • Cardiff University (UK) • Dundee Dental Hospital (UK) 			

Prosjekttittel	Nivåer og sammensetning av partikler og flyktige og reaktive organiske forbindelser på tannlegekontorer		
Mål	Måle nivåer av partikler og flyktige organiske forbindelser på tannlegekontorer. Se på den kjemiske sammensetningen av luften på tannlegekontorer og om ulike typer fyllingsmaterialer frigjør ulike typer partikler. Undersøke om disse nivåene potensielt kan føre til uønskede helseeffekter hos tannhelsepersonell.		
Prosjekteier	Prosjekttype	Bidragster TkØ	Varighet
STAMI og TkØ	Forskningsprosjekt	Vibeke Ansteinsson, forskningsleder TkØ	2017-2020
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • Statens Arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) • Nordisk institutt for odontologisk materialprøving (NIOM) 			

Tannhelsetjenestens
kompetansesenter
Øst